

Bachelorgradsoppgave

Tverretatlig samarbeid i barnehagen:

Kvello-modellen som hjelpemiddel

Av Elisabeth Avdem

BLU360

Bachelorgradsoppgave i Førskolelærerutdanning

Lærerutdanning
Høgskolen i Nord-Trøndelag - 2014

HINT

SAMTYKKE TIL HØGSKOLENS BRUK AV KANDIDAT-, BACHELOR- OG MASTEROPPGAVER

Forfatter(e): Elisabeth Avdem

**Norsk tittel: Tverretattlig samarbeid i barnehagen:
Kvello-modellen som hjelpemiddel**

Engelsk tittel:

Studieprogram: Førskolelærerutdanning

Emnekode og navn: BLU360

**Vi/jeg samtykker i at oppgaven kan publiseres på internett i fulltekst i Brage,
HiNTs åpne arkiv**

**Vår/min oppgave inneholder taushetsbelagte opplysninger og må derfor ikke
gjøres tilgjengelig for andre**

Kan frigis fra: 1. juli 2014

Dato: 25. mai 2014

**Elisabeth Avdem
underskrift**

Forord

Jeg har gjennom arbeidet med denne oppgaven lært mye om meg selv så vel som temaet. Det har åpnet seg spørsmål jeg gjerne skulle forsket mer på, samtidig som jeg har lært mye nytt, både i forhold til Kvello-modellen og mer generelt om samarbeid mellom instanser.

Det er mange jeg vil takke, men jeg vil først og fremst takke mine to intervjuobjekter for tiden de satte av til meg og min studentundersøkelse. Deres vilje til å la meg intervju dem, har skapt grunnlaget for denne oppgaven. Uten deres positive holdning ville jeg ikke hatt mulighet til å fordype meg i dette temaet. Jeg vil også takke min veileder Solveig Bergstrøm for uvurderlig hjelp de gangene jeg har stått fast.

Min familie har vært en god støtte, og jeg vil rette en takk til dem samtidig som jeg retter en spesiell takk til min bror, Bjørnar. Uten ham hadde jeg nok ikke sittet med en bachelor i dag. Jeg vil også takke min tante, Gunn, for gode samtaler og informasjon om Kvello-modellen. Sist men ikke minst; mine medstudenter har bidratt til tre uforglemmelige år ved HiNT, Takk!

Elisabeth Avdem

Beitstad, mai 2014

Sammendrag

Denne oppgaven retter seg mot Kvello-modellen, og hvordan den kan bidra til å oppdage og hjelpe barn med vansker i barnehagen. Teorien viser at det ofte er utfordringer med et samarbeid på tvers av instansene. I forhold til modellen er det av stor betydning at det opprettes et godt samarbeid mellom barnehagen og de forskjellige instansene. Dette vil være med på å skape et flerfaglig syn på barna. I resultatet presenterer jeg to barnehageansattes opplevelse av modellen. Svarene de gir, kommer ut fra spørsmålene i min intervjuguide, og analysen av intervjuene blir diskutert i lys av teori. Barn med vansker har behov for å bli oppdaget så tidlig som mulig, for å få en aldersadekvat utvikling og for å unngå senere vansker. Et flerfaglig syn på barnet vil bidra til at vansker hos barn blir oppdaget på et så tidlig tidspunkt som mulig. For å kunne få et flerfaglig syn, er det nødvendig med et godt samarbeid mellom barnehagene og de kommunale instansene. Resultatet av undersøkelsene viser at det er samarbeidet som er skapt gjennom arbeid med Kvello-modellen, som har gitt de barnehageansatte muligheten til å hjelpe barna på et tidlig tidspunkt. Når man ser dette i lys av teorien, er det tydelig at det å fokusere på samarbeid vil bidra til mer kompetanse og økt kvalitet i barnehagen. Det å føle trygghet i arbeidet med vansker hos barn nevnes også som en viktig del av arbeidet med Kvello-modellen. Konklusjonen jeg har kommet fram til i denne studentundersøkelsen, er at et godt samarbeid vil bidra til mer kompetanse og økt kunnskap hos barnehageansatte.

Innhold

1. INNLEDNING	1
1.1. Oppbygging.....	2
2. TEORI	3
2.1 Kvello-modellen	3
2.2 Tidlig innsats.....	4
2.3 Samarbeid med hjelpeinstanser	5
3. METODE	7
3.1. Induktiv og deduktiv	7
3.2 Kvalitativ metode	7
3.3 Valg av informanter.....	8
3.4 Etske retningslinjer	8
3.5 Min erfaring med informasjonsinnhenting.....	9
3.6 Validitet.....	9
3.7 Analyseprosessen	9
4. RESULTAT	10
4.1. Et flerfaglig syn på barnet	10
4.2. utfordringer	10

4.3. Bedre samarbeid mellom etatene	11
5. DISKUSJON	12
5.1. Flerfaglig syn på barnet.....	12
5.2. Tverretatlig samarbeid.....	13
5.3. Diskusjon av metodevalg	15
6. KONKLUSJON	16
6.1. Oppsummering	17
6.2. Svar på problemstilling	17
6.3. Videre forskning.....	18
Litteratur	19

ANTALL ORD: 6837

1. INNLEDNING

Det er viktig å oppdage de barna som trenger ekstra oppfølging så tidlig som mulig, da dette får konsekvenser for barnets videre utvikling. Det er ikke alltid førskolelæreren har den kompetansen som trengs, og man har da behov for å samarbeide med andre instanser. I Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver sies det at tverrfaglighet og helhetlig tenking bør stå sentralt for å gi barn et mest mulig helhetlig tilbud (s, 59). For å kunne skape tverrfaglighet vil barnehager ha behov for å samarbeide med kommunale instanser, da dette vil bidra til et flerfaglig syn på barnet. Men på grunn av ulike utfordringer, er det ikke alltid like enkelt å få i stand et slikt samarbeid.

Førsteamanuensis ved NTNU, Øyvind Kvello, har laget en modell for samarbeid mellom barnehager og det kommunale hjelpeapparatet, som kan være med på tidlig identifisering av barn med vansker, eller barn som lever under vanskelige oppvekstvilkår. Hovedfokuset i modellen er å bidra til å skape et samarbeid mellom barnehagen og de kommunale instansene, som igjen vil skape et miljø for tidlig innsats.

Jeg har valgt å skrive om Kvello-modellen, tidlig innsats, fordi jeg synes dette er et tema som bør belyses. Jeg mener dette er en modell som kan bidra til at barnehager og kommunale hjelpeinstanser får et godt samarbeid, og at de ved hjelp av dette får mulighet til å gi barn med vansker oppfølging på et så tidlig tidspunkt som mulig. I denne studentundersøkelsen har jeg valgt å se modellen fra barnehagens perspektiv, og jeg har valgt å legge hovedfokuset på hvordan modellen kan bidra til et godt samarbeid mellom barnehagen og de kommunale instansene. I samtaler med mine praksislærere gjennom tre år, er det tydelig at det kan være en utfordring å samarbeide med kommunale instanser, og da spesielt barnevern. Dette er noe jeg mener det bør jobbes med, da tverretattlig samarbeid vil være med på å gi barn et helhetlig tilbud.

Jeg ønsker å finne svar på følgende problemstilling:

Hvordan kan Kvello-modellen bidra til å oppdage og hjelpe barn med vansker i barnehagen?

For å ha hovedfokus på tverretattlig samarbeid har jeg også lagd et underspørsmål:

Hvordan vil et godt samarbeid mellom barnehagen og de kommunale instansene bidra til tidlig innsats?

I alt arbeid i barnehagen, er foreldre og foreldresamarbeid viktig. Dette gjelder også for arbeid med Kvello-modellen. Jeg har valgt ikke å fokusere på dette i min studentundersøkelse, men det vil bli nevnt i noen sammenhenger. Fokuset mitt vil ligge på hvordan modellen er med på å skape godt samarbeid mellom de kommunale instansene og barnehagen.

1.1. Oppbygging

Jeg har valgt å bygge opp oppgaven etter IMRAD-strukturen, og vil her si litt om hva du som leser vil finne i de forskjellige kapitlene.

I kapittel 2 knytter jeg teori opp mot problemstillinga. Videre blir det en kort innføring i Kvello-modellen, og jeg nevner også teori rundt tidlig innsats. Der går jeg inn på definisjon av tidlig innsats og hva teorien sier om tidlig innsats og barn med vansker. Disse underkapitlene vil først og fremst være med for å gi lesere bakgrunnsinformasjon. Jeg kommer så inn på teori rundt samarbeid med hjelpeinstanser. Denne delen går spesielt inn på taushetsplikt og viktigheten av godt samarbeid, og vil på grunn av vinklinga i oppgaven være hovedfokuset i teorikapittelet.

I kapittel 3 sier jeg litt om kvalitativ metode og hvorfor jeg har valgt denne metoden.

Kapittelet vil også inneha informasjon om valg av intervjuobjekter, etiske retningslinjer og validitet. Til sist i kapittelet sier jeg noe om hvordan jeg har analysert intervjuene, som en overgang til neste kapittel.

Kapittel 4 består av resultatet av mine undersøkelser, hvor jeg legger frem intervjuene etter at de er analysert.

I kapittel 5 vil jeg drøfte funnene opp mot problemstillinga og teorien jeg har samlet i kapittel 2. Her har jeg valgt å dele inn i underkapitler ut fra analysen og teorien. Jeg vil også bruke et underkapittel til drøfting av metode.

I kapittel 6 vil jeg vise mitt svar på problemstillinga.

2. TEORI

Her vil jeg legge frem teori jeg mener har betydning for problemstillinga og underspørsmålet. Jeg har valgt å dele det inn i de tre kategoriene 1) Kvello-modellen, hvor jeg gir en liten innføring i hva selve modellen går ut på, 2) tidlig innsats består av teori om hva tidlig innsats er og viktigheten av den, 3) samarbeid med hjelpeinstanser består av teori rundt hvordan samarbeid oppleves, taushetsplikt og utfordringer.

Informasjon om Kvello-modellen har jeg innhentet fra samtale med Gunn Steinkjer.

2.1 Kvello-modellen

Øyvind Kvellos modell for Tidlig innsats i barnehagen handler om kvalitetssikring av barnehagene. Den er utviklet for å jobbe systematisk på individ- og systemnivå for å sikre godt tilrettelagte barnehagetilbud. Modellen skal være med på å bedre samarbeidet mellom barnehager og det kommunale hjelpeapparatet. Dette vil si helsestasjon, PPT, barnevernet og fysio- og ergoterapitjenesten. Den skal også være et hjelpemiddel for tidligst mulig å identifisere barn med vansker i barnehagen. Samarbeidet mellom hjelpeinstansene skal føre til henvisning til rett instans så tidlig som mulig for videre oppfølging.

Barn med vansker eller barn som lever under vanskelige oppvekstvilkår, vil i denne sammenhengen bety barn med fysiske, psykiske, kognitive og/eller sosiale vansker, det man også har kalt gråsonerbarn.

I arbeid med Kvello-modellen, vil et observasjonskorps fra hjelpeinstansene dra ut i barnehagene for å observere barna. Observasjonskorpsset består av en person fra hver av de kommunale instansene som er med i samarbeidet. Man drøfter så observasjonene med barnehageansatte, og vil dermed få et flerfaglig blikk på barnehagetilbudet til det enkelte barnet. Ved hjelp av drøftingene vil man se hvilke barn som kan ha rett til eller nytte av tjenester ut over det barnehagen kan gi. I forkant av arbeidet med modellen, blir ansatte i barnehagene og de kommunale tjenestene kurset i modellen og hvordan de bruker den. I alt arbeid med modellen, er foreldrenes samtykke viktig. Uansett hva observasjonskorpsset kommer fram til, får foreldrene tilbakemelding.

(Gunn Steinkjer, pedagogisk leder, Tiriltoppen barnehage samtale 18.4.2014)

Kvello-modellen kan ses i sammenheng med systemtenking. Dette «handler om å se og forstå barn, foreldre og miljøet omkring som system av samspillsituasjoner som henger sammen.» (Askland & Sataøen 2009, s. 66). Man må se barnet, ikke bare «her-og-nå», men over tid. Gjennom arbeid med Kvello-modellen vil alle barna bli observert av korpset to ganger i løpet barnehagetiden, ved to og fire årsalderen. I tillegg vil ansatte i barnehagen observere og vurdere barna gjennom barnehagehverdagen, og skaffe seg informasjon om miljøet til barna utenfor barnehagen. I det systemiske perspektivet vil det være et poeng å se hvordan barnet og miljøet påvirker hverandre over tid. Klarer man å gjøre en analyse av dette, kan man ha en liten mulighet til å si noe om senere utvikling (Askland & Sataøen 2009, s. 66). Ved bruk av Kvello-modellen vil ansatte i andre instanser komme inn i barnehagen og dermed kunne dele kompetansen de har, noe som igjen kan føre til at man kan foreta en best mulig analyse. Andre fagpersoner vil kunne se barna på en annen måte og med et annet blikk enn ansatte i barnehagen. Også Stortingsmelding 16 (2006-2007) konkluderer med at barnets evne til å holde ut ved motgang, styrkes av positive erfaringer knyttet til mestring (s, 56). Dette vil ha sammenheng med beskyttelsesfaktorene barnet sitter inne med, og hvilke ressurser barnet tar i bruk når det møter motstand i forskjellige situasjoner.

2.2 Tidlig innsats

I Stortingsmelding nr. 16 (2006-2007) defineres tidlig innsats både som innsats på et tidlig tidspunkt i barns liv, og å gripe tidlig inn når problemer oppstår eller avdekkes (s, 10). Tidlig og god hjelp til barn som av forskjellige grunner har behov for ekstra oppfølging, kan være med på å forebygge senere vansker (Meld. St. 41 (2008-2009), s. 5). Dette viser viktigheten av at det legges ned innsats i dette feltet. For å oppdage barn med vansker på et tidlig tidspunkt, vil barnehagen være en viktig arena (Glaser, Moen, Mørreaunet & Søbstad 2011, s. 206). Men dette forutsetter ansatte med kompetanse til å oppdage barnas utfordringer. Det er viktig at ansatte i barnehagene kartlegger barnas kompetanse, og skaffer seg en oversikt over barnas nettverk og nærmiljø. Gjennom en slik kartlegging kan barn med behov for ekstra hjelp oppdages tidligere, noe som igjen kan føre til at man får satt i gang tiltak før barna utvikler flere vansker (NOU 2009/22, s. 82).

I forhold til tradisjonell innsats som har fokus på symptomer, utredning og videre henvisning og som ofte er på topp ved 8-12 års alder, har tidlig innsats fokus på å dra ut og oppdage, og sette i gang tiltak før barna er 6-8 år gamle. Man baserer lovende forebyggende tiltak og tidlig

innsats på kunnskap om risiko- og beskyttelsesfaktorer (Catalano mfl. 2002, Hawkins mfl. 2002, I Kvello 2013, s. 161). Kartlegging av risiko- og beskyttelsesfaktorer gir grunnlag for å forbygge vansker. Med risikofaktorer menes «forhold som øker faren for at personer utvikler vansker» (Kvello 2013, s. 162). Dette kan handle om psykiske lidelser hos barnet, omsorgssvikt, foreldre med psykiske lidelser, et belastet nærmiljø osv. Beskyttelsesfaktorer er faktorer som «demper risikoen for utvikling av vansker når personer er rammet av risikofaktorer» (Kvello 2013, s. 162). Dette kan være aldersadekvat kompetanse, foreldre med god omsorgsutøvelse, godt forhold til søsken osv. Både risiko- og beskyttelsesfaktorer omfatter genetiske, biologiske, mentale, miljømessige og sosiale faktorer. Én beskyttelsesfaktor kan veie opp for flere risikofaktorer, men risikofaktorer kan også påvirke hverandre slik at de blir alvorligere og skaper en forverring av situasjonen (Kvello 2013, s. 162). Risiko- og beskyttelsesfaktorer hører sammen med resiliens. Resiliens betyr motstandskraft, og i barnehagesammenheng har dette å gjøre med hvor motstandsdyktige barna er i forhold til belastningene de er utsatt for (Vedeler 2007, s. 23). Vedeler (2007) bruker uttrykket mestringsressurser på samme måte som Kvello (2010) bruker beskyttelsesfaktorer. Man må kartlegge mestringsressursene hos barnet og i miljøet rundt for å skape seg et bilde av hvordan man på best mulig måte kan hjelpe barnet. Når man skal kartlegge mestringsressursene, kan det noen ganger være nødvendig med et tverretattlig samarbeid (Vedeler 2007, s.26), noe som viser likheter til Kvello-modellen.

2.3 Samarbeid med hjelpeinstanser

Både NOU 2009/22 og Stortingsmelding nr. 41 har mye fokus på samarbeid mellom barnehager og andre instanser. Dette viser at samarbeid er en viktig faktor innenfor barnehagesektoren, ikke bare for barnehageansatte, men også for storting og regjering. Rammeplan for barnehagen sier at et helhetlig tilbud til beste for barns oppvekst og utvikling, krever samarbeid mellom barnehagen og andre tjenester og institusjoner i kommunen (s, 59). Også her kommer viktigheten av samarbeid fram. Men i samarbeid mellom kommunale instanser, kan man oppleve at taushetsplikten skaper utfordringer. SINTEF Rapport 03/05 konkluderer med at det er vanskelig å si noe om taushetspliktreglene på noe vis virker hemmende for tverretattlig samarbeid. Det er ofte holdninger hos enkeltpersoner, kultur og arbeidsmetoder som kan være avgjørende for hvor høye barrierer det er mellom de ulike instansene. Når man samarbeider på tvers av etatene må bestemmelsene om taushetsplikt i barnehageloven og annet regelverk overholdes (R11, s. 59). Men taushetsplikten er ikke

nødvendigvis et hinder for godt tverrfaglig samarbeid (Drugli 2008, s. 158). Ved hjelp av samtykker fra foreldre vil utfordringene med taushetsplikt forsvinne. Erfaringer har vist at man med samtykke fra foreldrene kan komme langt i et tverretatlig samarbeid (Hoås Moen, 2006, s. 204). Ved hjelp av foreldrenes samtykke vil man kunne starte et samarbeid som kan gi kunnskap nok til å oppdage og hjelpe barn med vansker.

Kvello (2013) sier at for å forstå og hjelpe barn med vansker, må man ha en faglig bredde- og dybdekunnskap (s. 27). Samarbeid mellom instanser gir større faglighet på grunn av at kompetansen de forskjellige instansene har innenfor småbarnsfeltet er forskjellig. Et systematisk og forpliktende samarbeid mellom kommunale tjenester vil være viktig for tidlig innsats (NOU 2009/22). Arbeid med Kvello-modellen krever at det opprettes et slikt samarbeid mellom de forskjellige hjelpeinstansene og barnehagen. Man oppretter et tettere samarbeid mellom relevante fagmiljøer. Når representanter fra ulike instanser kommer med sine vurderinger og observasjoner, kan dette være med på å bedre kvaliteten på tjenestene (Moen 2006, s. 192). Dette sier ganske mye om viktigheten av å opparbeide seg et godt samarbeid mellom barnehager og andre instanser i kommunen. Et godt etablert samarbeid kan skape større faglig trygghet og tiltakene som settes inn vil være mer hensiktsmessige (Tholin 2008, s. 78). Uten samarbeid vil det være større sjanse for at man setter i gang tiltak barnet ikke er tjent med, og som i verste fall kan være med å forverre situasjonen til barnet.

NOU (2009/22) sier at svak ledelse, uklar arbeidsfordeling og mangel på formaliserte retningslinjer er hemmende for et godt samarbeid (s. 62). For å unngå dette, må de involverte instansene forsikre seg om at arbeidet er klart og tydelig fordelt, og at de som leder samarbeidet er klar over sitt ansvar. Dette kan være en utfordring som det må jobbes med. En annen utfordring med samarbeid mellom instanser, er at de ofte har for lite kunnskap om hverandre (Meld.st.16, s. 34). Instansene har behov for å lære hverandre å kjenne, og få en forståelse av hvilken kunnskap de forskjellige fagmiljøene sitter inne med. Et annet aspekt i samarbeid, er tidsbruken. Alt samarbeid krever ressurser i form av tid (Moen 2006, s. 192). Denne utfordringen gjelder for alle instanser. Det er en velkjent sak for de fleste at barnevern og PPT har store mengder arbeid og lang saksbehandling. For barnehagene vil det være viktig at samarbeidet med disse instansene fungerer godt. Men ofte kvier førskolelærere seg for å kontakte hjelpeinstanser når de er urolige for enkeltbarn. Dette gjelder spesielt når man observerer ting som tyder på at barnevernet bør kobles inn. Helsestasjoner og barnehager kan

ofte oppleve samarbeidet med barnevernet som lite gjensidig (Drugli 2008, s. 159). Barnevernet blir beskyldt for å gi lite informasjon tilbake til de som er pålagt å gi opplysninger til dem. I samarbeid mellom etater må alle parter være villige til både å gi og ta. For å bidra til å skape et godt samarbeid, må alle involverte være villige til å tillegge andre instanser kompetanse (Drugli 2008, s. 162). Man må forstå at de forskjellige instansene sitter inne med kompetanse som er like viktig som sin egen i arbeidet med å oppdage barn med vansker.

3. METODE

Når man gjør en studentundersøkelse, må man velge seg en tilnæringsmetode. I dette kapitlet vil jeg si litt om mitt valg, og hvorfor jeg har valgt som jeg har gjort. Jeg sier litt om erfaringer og gyldighet, og i siste underkapittel forteller jeg om analysen av datamaterialet.

3.1. Induktiv og deduktiv

Når man har en induktiv tilnærming går man ut fra det som skjer. Man «går ut i feltet med helt åpent sinn», uten forutinntatte holdninger. I en fullstendig induktiv studie har forskeren lagt til side sine individuelle teorier, og lar datamaterialet tale for seg selv.

Det motsatte av en induktiv tilnærming, er deduktiv. Her vil lærerforskeren ha et sett av hypoteser og variabler som ikke endres mens man jobber med forskninga. Disse hypotesene og variablene er grunnlaget for hvilket materiale man samler inn. (Postholm & Jacobsen 2013, s. 40).

Min studentundersøkelse går ut fra en induktiv tilnærming. Min forforståelse for Kvello-modellen har ikke fått bestemme hva jeg skal legge merke til. Dette har også ført til at jeg har gått ut fra en kvalitativ metode, som jeg kommer inn på i neste underkapittel.

3.2 Kvalitativ metode

For å finne ut av problemstillinga, gikk jeg ut i fra en kvalitativ metode, hvor de ansattes meninger og deres opplevelser av Kvello-modellen var det viktige. Jeg ønsket å forstå hver enkelt av intervjuobjektene egen opplevelse av modellen. Jeg hadde et ønske om å se hvordan modellen erfares og oppleves av de som jobber spesifikt med den. Det var viktig for meg å få deres perspektiv på arbeidet med denne type modell, og hvordan den er til hjelp i barnehagen.

En motsetning til den kvalitative metoden, er kvantitativ metode. Når man går ut fra en kvantitativ metode bruker man ofte standardiserte spørreskjema for å få en bred oversikt over fenomenet (Postholm & Jacobsen 2013, s. 42). I min studie ønsket jeg ikke å bruke kvantitativ metode, da det finnes lite eller ingen forskningsbasert kunnskap om Kvello-modellen fra før som jeg kunne bygd undersøkelsen rundt.

Jeg har i denne studentundersøkelsen ligget nærmere konstruktivisme enn positivisme. Dette handler om at det finnes flere sannheter og forskjellige oppfatninger av verden. Dette kommer til uttrykk i de kvalitative intervjuene hvor jeg søker informasjon om intervjuobjektene erfaringer med Kvello-modellen. (Postholm & Jacobsen 2013)

3.3 Valg av informanter

Mitt valg av intervjuobjekter har bakgrunn i hvilke barnehager som jobber spesifikt med Kvello-modellen. For å finne svar på problemstillinga, har jeg intervjuet barnehageansatte som har erfaring med modellen, og som på grunn av dette sitter med kompetanse på dette feltet. Jeg har valgt én barnehage, hvor jeg skal intervjuer en styrer og en pedagogisk leder. I den forbindelse har jeg lagd en intervjuguide, hvor spørsmålene gir intervjuobjektene mulighet til å fortelle om sine erfaringer med Kvello-modellen. Dette gir meg mulighet til å få et godt svar på problemstillinga mi. Grunnen til at jeg valgte styrer og pedagogisk leder var deres pedagogiske utdanning, som igjen gjenspeiler deres erfaringer gjennom et pedagogisk lys. Det er også disse som har ansvaret for samarbeidet med de kommunale instansene, og det var derfor et naturlig valg.

3.4 Etske retningslinjer

I undersøkelsen har jeg gått ut fra de etiske retningslinjene. Jeg informerte intervjuobjektene om at de når som helst kunne trekke seg fra intervjuet, og at alt ville bli anonymisert både i det skriftlige arbeidet og i det muntlige framlegget. Jeg har derfor valgt å gi intervjuobjektene fiktive navn i resultatdelen. De fikk også selv bestemme hvor mye de ville fortelle om sine erfaringer. Spørsmålene ble lagd på en slik måte at de ikke skulle virke støtende eller skape negative følelser. Intervjuobjektene skulle ikke føle at jeg på noen måte ønsket å presse dem for informasjon som gikk utover taushetsplikten. Jeg var også klar på at opptakene ville bli slettet i ettertid.

3.5 Min erfaring med informasjonsinnhenting

Å gjennomføre intervju er en god metode for å skaffe seg informasjon om et spesielt fenomen. Da jeg lagde intervjuguiden, forventet jeg at intervjuobjektene ville fortelle om sin erfaring med modellen, noe de også gjorde. Spørsmålene lagde jeg ut fra problemstillinga, og jeg forsøkte å lage dem åpne, for å gi intervjuobjektene mulighet til og virkelig fortelle om seine egne erfaringer og opplevelser. Intervjuene ble mye kortere en jeg hadde trodd de skulle bli, men det kommer av at jeg fikk veldig gode svar på hvert enkelt spørsmål. Jeg fikk god informasjon om deres erfaringer med Kvello-modellen, noe som vil være mitt utgangspunkt for å finne svar på problemstillinga. Jeg kunne nok hatt flere oppfølgingsspørsmål, men følte ikke at jeg hadde behov for det, da begge informantene ga utfyllende svar.

3.6 Validitet

Validitet, eller gyldighet, i en studie handler om det å ha dekning for sine tolkninger av resultater (Postholm & Jacobsen 2013, s. 126). Gjennom en studentundersøkelse som denne, må man alltid spørre seg om en annen forsker ville kommet fram til samme resultat. Hvis jeg hadde valgt å intervju flere enn to personer, kunne jeg fått et annet resultat enn jeg får gjennom denne studien. Man kan også tenke seg at resultatet kunne blitt annerledes hvis jeg hadde valgt å intervju ansatte fra to forskjellige barnehager. Dette er noe som kan påvirke min validitet. Likevel har resultatet fra intervjuene vist meg at det er troverdighet i undersøkelsen, da intervjuobjektene har gitt mye de samme svarene. Dette vil jeg komme mer tilbake til i diskusjonen om metoden i kapittel 5.3.

3.7 Analyseprosessen

Intervjuene ble tatt opp med en opptaker, for så å bli transskribert. Jeg valgte å omgjøre fra dialekt til bokmål under transkriberingen, dette for å få et mer oversiktlig materiale og fordi det er innholdet i det de sier som er viktig, ikke måten de sier det på. Etter transkriberingen gikk jeg gjennom intervjuene for å finne ulike fellesnevner. Det var spesielt tre kategorier som gikk igjen, og som hadde betydning for problemstillinga mi. Jeg lagde fargekoder for hver kategori, og samlet informantenes uttalelser under disse. Gjennom dette arbeidet fikk jeg redusert materialet til det som var viktig for problemstillinga. De tre kategoriene jeg valgte er **1)** et flerfaglig syn på barnet, **2)** utfordringer med modellen og **3)** bedre samarbeid mellom etatene. Jeg kunne også hatt en kategori om taushetsplikt, men har valgt å ta denne med i

kategorien om samarbeid med andre etater, fordi disse vil bygge på mye av det samme materialet. Også i teorikapittelet har jeg valgt å samkjøre samarbeid og taushetsplikt.

4. RESULTAT

Her presenteres materialet fra intervjuene. Jeg har delt det inn i de tre kategoriene jeg lagde under analysen. Jeg tar sikte på å legge dette frem på en så objektiv måte som overhodet mulig, men noe farget av egne meninger og tanker kan det være.

4.1. Et flerfaglig syn på barnet

Når barnehager har valgt å ta i bruk Kvello-modellen, vil de få et observasjonskorps på besøk. I min fokusbarnehage består dette korpset av helsesøster, en ansatt fra barnevernet og en fra PPT.

Siri: «(...) Vi kjente at det å få et observasjonskorps inn i barnehagen for å se systematisk på barn som er to og fire, er et kjempebra hjelpemiddel for oss»

Selv er de sammen med barna hver dag, og de synes det er godt å få noen eksterne inn i barnehagen, som kanskje ser dem på et annet vis. Gjennom barnehageåret observerer de også barna selv, og Anne mener det er greit å få en bekreftelse på observasjonene de selv har av barna. På spørsmål om observasjonskorpsets vurderinger stemmer overens med barnehagens, svarte Anne bekreftende.

Anne: «(...) de stemmer veldig godt overens med de observasjonene vi selv gjør»

Med dette viser Anne at de ansatte i barnehagen ser det samme som observasjonskorpset, men at det er positivt å få en bekreftelse fra ansatte i instanser utenfor barnehagen. Hun synes det har blitt enklere å oppdage barn med vansker etter at de tok i bruk Kvello-modellen.

Anne: «(...) du er mer gjennomtenkt i forhold til enkelte ting»

Kunnskapen hun tilegner seg gjennom samarbeid og drøfting med ansatte i andre instanser, gjør at hun føler hun får et bredere spekter av informasjon om hva hun bør se etter. Siri er litt usikker på om det har blitt enklere, men sier at den støtten de får av de andre instansene rundt egne observasjoner, gir dem mer trygghet.

4.2. utfordringer

Anne forteller at observasjonskorpset kommer til barnehagen en gang i året. De observerer barna når de er to og fire år. Både Anne og Siri skulle ønske korpset hadde flere dager til observasjonene. Anne nevner at de kan komme like etter en sykdomsperiode hvor ett eller

flere barn har vært borte fra barnehagen over tid. Hun mener dette kan være med på å skape et annet bilde av barnet enn det som er vanlig. Siri sier at dagsformen til barna kan være forskjellig, og at to dager med observasjoner ville vært mer reelt, og gitt en mer presis vurdering.

Siri: «(...) barnevern og PPT har det for travelt.»

Anne og Siri er enige om at det er mangelen på tid som er den største utfordringen. Det er mange barnehager som er involvert i prosjektet, og PPT og barnevern har mye arbeid ellers i området, noe som gjør at de ikke har mange dager å bruke på observasjoner i hver barnehage. En annen utfordring Anne nevner handler om mengden barn. Barnehagen er ganske liten, med få barn i hver aldersgruppe. Hun mener det kan være en utfordring at det er få barn, fordi observasjonskorpset da vil ha mindre sammenligningsgrunnlag.

4.3. Bedre samarbeid mellom etatene

Arbeidet med Kvello-modellen har skapt en positiv virkning på samarbeidet mellom barnehagen og det kommunale hjelpeapparatet. Anne sier de alltid har hatt en god del samarbeid med PPT og helsesøster, men at det tidligere har vært vanskeligere å ta samtalen med barnevernet angående spesifikke barn.

Anne: «(...) lettere å ta kontakt opp mot barnevernet, etter at det kom i gang»

Modellen har hjulpet barnehagen med å skape bedre relasjoner med barnevernet. Siri sier de er mer deltakende i barnehagens hverdag, og at de kjenner hverandre bedre. Også hun synes det nå er lettere å ringe barnevernet for å diskutere utfordringer. Hun sier også at arbeidet med Kvello-modellen har vært med på å ufarliggjøre barnevernet og PPT ovenfor foreldrene.

Siri: « (...) en skremmende sak dette her at PPT og barnevernet kommer inn i barnehagen»

Foreldrene har fått mye informasjon om modellen og arbeidet, noe hun mener er kjempeviktig for foreldresamarbeidet.

I samarbeid mellom instanser, vil taushetsplikten til tider være en utfordring. Anne sier taushetsplikten er streng. Når observasjonskorpset er på besøk får de kun utdelt et ark med bilde av hvert av barna som skal observeres, og alt som blir notert, både under observasjonene og drøftingsmøtene, blir makulert i ettertid. Siri legger stor vekt på dette med samtykker under intervjuet. Hun forteller at de må innhente samtykker til alt som skal skje når det gjelder arbeid med modellen.

Siri: «Det må hele tiden være samtykker på plass for at man skal få utføre den jobben man bør gjøre.»

Hun sier også at taushetsplikten kan være hemmende i forhold til samarbeidet. Dette gjelder spesielt når det kommer til overføring av opplysninger fra barnehage til skole.

Etter at modellen ble tatt i bruk, har også helsesøster gjennomført fireårskontroll i barnehagen. Anne beskriver dette som en god måte å samarbeide med helsesøster. Det at observasjonskorpset vurderer barna ved samme alderstrinn som helsesøsters kontroller, gjør at de sammen skaffer seg bakgrunnsinformasjon, med samtykke fra foreldrene, som kan være til hjelp ved eventuelle utfordringer.

5. DISKUSJON

Hensikten med denne studentundersøkelsen var å finne ut av hvordan Kvello-modellen kan bidra til å oppdage barn med vansker i barnehagen, med fokus på hva samarbeid har å si for dette. Resultatene vil bli diskutert ut fra to kategorier som har betydning for problemstillinga og sammenheng med teori. Disse kategoriene er **1)** flerfaglig syn på barnet og **2)** tverretattlig samarbeid. I tillegg vil jeg i underkapittel tre diskutere mitt metodevalg.

Jeg vil i dette kapittelet vise til teori fra kapittel 2. Jeg har valgt ikke å skrive fulle referanser, da alt av teori vil være referert til i teorikapittelet.

5.1. Flerfaglig syn på barnet

Det er mye som taler for at Kvello-modellen er til hjelp med å oppdage barn med vansker. I følge Glaser m.fl. er barnehagen en viktig arena for å oppdage vansker hos barn så tidlig som mulig. Man kan jo da spørre seg om ansatte i barnehagen har kompetanse nok til å gjøre slike vurderinger. Selv tviler jeg sterkt på det. Kvello sier at faglig bredde er en forutsetning for å kunne hjelpe barn. Har man ikke denne breddekunnskapen i barnehagen, bør man skaffe hjelp fra andre instanser for å avdekke utfordringer. I intervjuene kan man se at Siri mener det er god hjelp i å få observasjonskorpset på besøk i barnehagen. Ved at barna blir observert av fagpersoner fra flere instanser, vil muligheten for å oppdage utfordringer være større.

Instansene vil inneha forskjellig kompetanse fra samme fagfelt, og vurderingene av barna vil derfor ha dybde og være flerfaglige. Selvfølgelig vil barnehageansatte gjøre observasjoner ut fra den kompetansen de sitter på, men som Anne sier er det veldig positivt å få en bekreftelse fra andre fagpersoner. Både Anne og Siri forteller at de ofte har gjort de samme vurderingene

som observasjonskorpset, så på den ene side ville de ut fra egne observasjoner hatt mulighet til videre henvisning eller opplegg rettet spesielt mot disse barna i barnehagen. På den andre side vil samarbeidet og drøftingene etter observasjonskorpsets besøk, bidra til at barna blir henvist til riktig instans tidlig i prosessen, noe som er uhyre viktig for barnets videre utvikling. Det flerfaglige synet vil også kunne være en hjelp hvis barna kun har behov for ekstra tilrettelegging i barnehagen. Spesielt PPT og helsesøster vil ha kompetanse til å informere barnehagen om hvilke tiltak de bør sette i gang, og de vil også kunne være behjelpelige med verktøy som er behøvelig for de tiltakene som velges.

I følge Moen vil kvaliteten på tjenestene bli bedre, når representanter fra andre instanser kommer med sine vurderinger og observasjoner. Denne uttalelsen er godt underbygd av intervjuobjektens svar, selv om man nok kan trekke inn faktorer som kvaliteten på samarbeidet, og også relasjonene mellom de forskjellige instansene.

5.2. Tverretatlig samarbeid

I det forrige kapittelet kan man se at det er mye som taler for at Kvello-modellen er til hjelp både med å oppdage og å hjelpe barn med vansker. Men for å skape et flerfaglig syn på barnet, må det opprettes et samarbeid mellom barnehagen og de kommunale instansene. Dette er en av de viktigste delene av Kvello-modellen. Men selv om det er viktig, er det ikke nødvendigvis enkelt å skape et godt tverretatlig samarbeid. En faktor som taler i mot et slikt samarbeid er at de forskjellige instansene har for lite kunnskap om hverandre (Meld. St. 16). Derimot vil man ved å arbeide med en modell som Øyvind Kvellos, få mulighet til å skape gode relasjoner mellom instansene. Men det er av stor betydning at fagpersonene er villige til å gi og ta, og at de ansatte i de ulike instansene anerkjenner hverandres kunnskap. Ut fra det som ble sagt i intervjuene kan man se at modellen har bidratt til å skape et bedre samarbeid, spesielt opp mot barnevernet. I følge Anne har samarbeidet med PPT og helsestasjon alltid vært godt, men både hun og Siri forteller at man tidligere har kviet seg for å ta kontakt med barnevernet. Dette ser man også nevnt i teorien. Drugli sier at man ofte kan oppleve samarbeid med barnevernet som lite gjensidig. Barnehager leverer fra seg informasjon til barnevernet, men opplever sjelden å få noe tilbake. Dette er situasjoner som kan skape frustrasjon, noe som igjen kan føre til utfordringer i opprettelsen av gode relasjoner.

Taushetsplikten kan også være med på å skape utfordringer i et samarbeid på tvers av etatene. Ut fra teorien kan man se at flere mener dette ikke burde være et problem. På den ene side har

rapporten fra SINTEF kommet fram til at det ofte er enkeltpersoners holdninger som skaper utfordringer når det kommer til taushetsplikten. På den andre side konkluderer rapporten samtidig med at det er vanskelig å si noe spesifikt om at reglene for taushetsplikt skaper utfordringer i forhold til samarbeid mellom etatene. I Rammeplan for barnehager står det at bestemmelsene om taushetsplikt i barnehageloven og annet regelverk må overholdes ved samarbeid mellom etater. På den ene side er dette en selvfølge for alle som jobber med barn. På den andre side er dette noe av grunnen til at samarbeid kan føles som lite gjensidig, og dette kan også ofte være grunnen til at man opplever store utfordringer. Som en motsetning til dette, mener Drugli at taushetsplikten ikke nødvendigvis er et hinder for godt tverretatlig samarbeid. Ved å skaffe seg samtykker fra foreldrene, vil man unngå utfordringene med taushetsplikten. I teorien kan dette virke som en enkel oppgave, men i følge Siri er det mye arbeid med å innhente samtykker. De må ha foreldrenes samtykke til alt arbeidet de gjør med Kvello-modellen. Siri sier taushetsplikten kan være hemmende i forhold til samarbeidet, og dette gjelder spesielt når det kommer til opplysninger som skal overføres til skolen. På den andre siden forteller både Siri og Anne at modellen har vært med på å skape bedre relasjoner og samarbeid mellom barnehagen og det kommunale hjelpeapparatet. Dette tyder på at de i denne barnehagen har lagt mye energi i å skaffe de samtykkene de har behov for i arbeidet. En annen utfordring som nevnes, både i teorien og resultatet, er tidsbruken. I følge Moen krever alt samarbeid ressurser i form av tid. Det er en velkjent sak at PPT og barnevern har store mengder arbeid, ofte for mye til å overholde frister. Både Anne og Siri skulle ønske at observasjonskorpset var på besøk i barnehagen mer enn én dag. Dette er forståelig, da barnas dagsform ofte kan være forskjellig fra dag til dag. I midlertid er dette noe som kan være vanskelig å gjennomføre for de kommunale instansene, på grunn av de store arbeidsmengdene de har ellers. Det at PPT og barnevern har et samarbeid i flere kommuner i denne regionen, vil også være med på å bidra til et høyere trykk på dem, enn om det hadde vært en instans i hver kommune.

Hvis man ser bort fra utfordringene i et tverretatlig samarbeid, vil et slikt samarbeid også være med å øke kunnskapen hos ansatte i barnehager og i andre hjelpeinstanser. Anne sier at hun gjennom samarbeidet og drøftingene de har i fellesskap, har skaffet seg mer kunnskap og er mer gjennomtenkt i forhold til observasjonene hun selv gjør. Dette taler for at Kvello-modellen har vært med på å skaffe de ansatte kompetanse som gjør dem mer observante på forskjellige vansker hos barn. Tholin hevder at et godt samarbeid kan skape større faglig

trygghet, noe som blir underbygget av Siri og Annes uttalelser om at observasjonskorpsets bekræftelser på barnehagens vurderinger, gjør dem tryggere på egen kompetanse. Det at alle ansatte i både barnehagen og de kommunale instansene er med på de samme kursene, vil også bidra til å skape forståelse og kompetanse innenfor Kvello-modellen og tidlig innsats. Samarbeidet og relasjonene som er skapt mellom de ulike instansene har bidratt til at det å ta kontakt med barnevernet ikke lenger er noe de kvier seg for. Siri sier de kjenner hverandre bedre, at barnevernet kjenner barnehagens hverdag, og at dette har skapt en fortrolighet mellom instansene. Videre har all den informasjonen om Kvello-modellen som har gått ut til foreldrene, vært med på å ufarliggjøre barnevernet. Dette er for meg et viktig poeng å få med. Den redselen for barnevernet man ofte møter blant foreldre og foresatte, har man ved hjelp av Kvello-modellen klart å overkomme.

I likhet med Kvello, sier Vedeler at det er nødvendig med et tverretattlig samarbeid for å kunne kartlegge mestringsressurser hos barnet. For å avdekke utfordringer hos barna, fokuserer Kvello på risiko- og beskyttelsesfaktorer i og rundt barnet. Også Stortingsmelding 16 sier at positive erfaringer knyttet til mestring, gjør barna mer motstandsdyktige mot vansker og utfordringer som oppstår. I arbeidet med Kvello-modellen er kartlegging av barnas risiko- og beskyttelsesfaktorer en del av jobben som må gjøres. Et samarbeid som det man skaper ved hjelp av modellen, vil skape større mulighet til å oppdage disse faktorene, og deretter gi barna den hjelpen de har behov for. Når man har skaffet seg informasjon om risiko- og beskyttelsesfaktorer, sier Askland og Sataøen at man bør analysere disse. Dette vil kunne si noe om hvordan de vil påvirke barnas utvikling senere. Analyseringen er ikke en enkel jobb, men med et tverretattlig samarbeid er sjansen større for at man får et større bilde og dermed kan si noe om hvordan barnas vansker vil utvikles.

5.3. Diskusjon av metodevalg

I denne studien valgte jeg å gå for en kvalitativ metode. Det er både positive og negative sider ved dette valget. Gjennom den kvalitative metoden vil jeg få svar som går i dybden og som gir meg innsikt i intervjuobjektene erfaringer og opplevelse av Kvello-modellen. Hvis man ser det fra den andre siden, kan man tenke seg at man kun får svar fra noen få. Ved hjelp av en kvantitativ metode ville jeg hatt muligheten til å få et større datamateriale. Jeg ville derimot ikke fått muligheten til å gå i dybden på en slik måte som jeg gjør med en kvalitativ metode. Det er erfaringene til de ansatte jeg ønsker et innblikk i for å finne svar på problemstillinga.

At jeg valgte en kvalitativ metode vil også ha noe å si for validiteten på undersøkelsen. Hadde jeg gått ut fra en kvantitativ metode, ville jeg nådd ut til et større antall barnehageansatte, noe som kunne gjort gyldigheten i konklusjonen større. Men samtidig kan jeg, ved å se på resultatet fra intervjuene, si at jeg har validitet. Dette kommer av at de to intervjuobjektene har avgitt gode svar som stemmer godt overens med hverandre.

Jeg har gjennom alt arbeidet spurt meg om noen annen kunne kommet frem til en annen konklusjon. På den ene siden kunne en annen lagd andre spørsmål som hadde gitt andre svar. På den andre side har jeg forsøkt å lage spørsmål som gav intervjuobjektene mulighet til å utdype sine svar på en god måte. Dette gjør meg trygg på at intervjuobjektene har fått uttalt seg om det de mente var relevant innenfor hvert spørsmål.

Man vil nok alltid lure på om man har gjort en god nok jobb i informasjonsinnhentinga i en slik studentundersøkelse. Men jeg føler meg trygg på at jeg har funnet en konklusjon som er riktig for denne spesifikke barnehagen. Andre barnehager kan ha andre meninger om hvor hjelpelig Kvello-modellen er, men jeg har i denne undersøkelsen valgt å begrense datamaterialet og kun tatt for meg én barnehages synspunkter.

Selv om jeg hadde egne tanker om hvordan Kvello-modellen er til hjelp, valgte jeg ikke å bruke disse i oppgaven. Kanskje ville disse holdningene bidratt til et annet svar, men jeg ønsket å gå inn i studien med et åpent sinn, fordi dette ville gi meg mulighet til virkelig å gå inn i problemstillinga uten forutinntatte holdninger.

6. KONKLUSJON

I dette kapitlet vil jeg gi en oppsummering av studentundersøkelsen, med fokus på diskusjonsdelen. Jeg vil også komme med en konklusjon på problemstillinga. Helt til slutt vil jeg si litt om videre forskning, og hvilke andre forskningsspørsmål som har kommet fram i løpet av arbeidet med denne oppgaven.

6.1. Oppsummering

Å undersøke dette temaet har vært veldig interessant. Undersøkelsen har gitt meg et innblikk i hvordan et samarbeid kan kvalitetssikre barnehagen, noe som er grunnlaget for selve modellen.

Jeg er ikke i tvil om at dette er et tema som bør belyses enda mer. Barn med vansker har stort behov for å få tidlig hjelp, og jeg mener etter denne undersøkelsen, at Kvello-modellen er en metode for å skape mer kunnskap om dette temaet i barnehagene.

Samarbeid mellom instansene er et av de temaene som stikker seg fram i undersøkelsen, noe som kommer av at dette ligger som grunnlag for at man skal kunne jobbe med modellen.

Dette har også vært hovedfokuset gjennom hele undersøkelsen.

Diskusjonskapet har vist at både ansatte i barnehagen og tidligere forskning har stort fokus på samarbeid. Man kan se ut fra dette at det flerfaglige oppleves som viktig både for ansatte i barnehagen og de instansene man samarbeider med. Det er tydelig at teorien mener et systematisk samarbeid, vil øke kvaliteten i barnehagen, noe som vil kunne føre til at barn med vansker oppdages på et tidlig tidspunkt.

6.2. Svar på problemstilling

Ut fra diskusjonen skal jeg nå gi et svar på problemstillinga:

Hvordan kan Kvello-modellen bidra til å oppdage og hjelpe barn med vansker i barnehagen?

- Hvordan vil et godt samarbeid mellom barnehagen og de kommunale instansene bidra til tidlig innsats?

Jeg mener det største bidraget fra modellen er at den skaper samarbeid og relasjoner på tvers av etatene, og at dette igjen fører til at ansatte i barnehagen får ny kunnskap om vansker hos barn. Det at observasjonskorpset kommer ut i barnehagen, og drøftingene i etterkant, har vært til hjelp for barnehagen fordi de får bekreftelse på egne observasjoner, og hjelp til å henvise til rett instans tidlig i prosessen.

Modellen har også bidratt til at de ansatte i barnehagen føler seg tryggere i arbeidet med å oppdage barn med vansker. De har større kompetanse på feltet, og vet hvilke risiko- og beskyttelsesfaktorer de bør se etter.

Ut fra resultatene og diskusjonen vil jeg hevde at modellen er til god hjelp for å skape et godt samarbeid, og at den vil kunne være til hjelp i flere barnehager. Det samarbeidet man får ut fra denne modellen, vil kunne føre til at barn får hjelp på et så tidlig tidspunkt som mulig. Samarbeidet og kompetansen som skapes gjennom arbeid med Kvello-modellen, vil også være med på å øke kvaliteten, ikke bare i barnehagen, men også i de andre instansene som er med i prosjektet.

6.3. Videre forskning

Med mer tid og ressurser ville jeg gått enda mer i dybden. Jeg ville brukt samme metode, men skaffet meg informasjon fra flere barnehager. Det er også deler av modellen jeg ikke har fått undersøkt i denne oppgaven. Et av disse feltene er foreldresamarbeid. Hva er foreldrenes holdninger til modellen, og hvordan opplever de at den tar hensyn til dem? Samarbeidet med foreldrene er en uhyre viktig del av modellen, og det hadde vært interessant og sett på den fra deres synspunkt.

I denne studentundersøkelsen er det kun barnehagens tanker og meninger som har fått komme til overflaten. Det kunne vært interessant å vinkle det til hvordan samarbeidsinstansene opplever modellen og om de føler den er til hjelp for dem.

Det kunne også vært interessant å vinkle det fra den kvantitative metoden, for å skape en statistikk for å se hvordan Kvello-modellen bidrar til å oppdage og hjelpe barn med vansker.

Litteratur

- Andersson H. W/ Ådnanes M (2005): Kunnskapsstatus om det samlede tjenestetilbudet for barn og unge. 03/05 *SINTEF-rapport*. Hentet fra http://sintef.net/upload/Helse/Psykisk%20helse/Pdf-filer/Rapport_03-05_Kunnskapsstatus_barn_og_unge.pdf
- Askland, L & Sataøen, S. O.(2011): *Utviklingspsykologiske perspektiver på barns oppvekst*, (2. utg. 3. opplag) Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Drugli, M. B. (2008): *Barn som vekker bekymring*, (2. utg.) Oslo: Cappelen Akademisk Forlag
- forskrift 10 jan 2011 nr.51. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Glaser, V., Moen, K. H., Mørreaunet, S., & Søbstad, F. (2011): *Barnehagens Grunnsteiner: formålet med barnehagen*, Oslo: Universitetsforlaget
- Kvello, Ø. (2010): *Barn i risiko- skadelige omsorgssituasjoner*, Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Meld. St. 16 (2006-2007). (2006): *...og ingen sto igjen: Tidlig innsats for livslang læring*. Hentet fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2006-2007/stmeld-nr-16-2006-2007-.html?id=441395>
- Meld. St. 41 (2008-2009). (2009): *Kvalitet i barnehagen*. Hentet fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2008-2009/stmeld-nr-41-2008-2009-.html?id=563868>
- Moen, K. H. (2011): *Styring og samarbeid i barnehagesektoren*, (3. utg.) Oslo: Universitetsforlaget.
- NOU 2009/22 (2009): *Det du gjør, gjør det helt*. Hentet fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/nouer/2009/nou-2009-22.html?id=587673>
- Postholm, M.-B. & Jacobsen, D. I. (2013): *Læreren med forskerblick: en innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter*, (5. opplag) Kristiansand: Høyskoleforlaget AS
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2011): Fastsett 1. mars 2006 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven) § 2 syvende ledd. Endret ved 70
- Tholin, K. R. (2012): *Yrkesetikk for førskolelærere*, (3. opplag) Bergen: Fagbokforlaget
- Vedeler, L.(2007): *Sosial mestring i barnegrupper*, Oslo: Universitetsforlaget

Vedlegg, 1: Intervjuguide

INTERVJUGUIDE

Navn:

Stilling:

SPØRSMÅL:

1. Hva er årsaken til at deres barnehage har valgt å ta i bruk Kvello-modellen?
2. Hvilke hjelpeinstanser er med i prosjektet i deres kommune?
3. Hvilke erfaringer/utfordringer har dere med modellen?
4. Hvordan har modellen vært til hjelp for å oppdage barn med vansker i deres barnehage?
5. Har modellen gjort det enklere å oppdage barn med vansker?
6. Hvordan føler du at observasjonskorpsets vurderinger stemmer overens med barnehagens?
7. Hvilke erfaringer har du med taushetsplikt når det kommer til samarbeidet mellom etatene?
8. Hvordan føler du samarbeidet mellom etatene har endret seg etter at Kvello-modellen ble tatt i bruk?